

have det samme; de samme ydelser og de samme tilskud fra det offentlige, hvad enten man er rig eller fattig, ung eller gammel. Det er sådan et underligt begreb, for det er jo klart, at folk, der er forskellige, som så bliver behandlet på samme måde, det giver jo ikke lighed.

Tænk hvor mange skattepenge der kunne spares, hvis staten eller kommunerne nøjedes med at hjælpe de mennesker, som virkelig havde behov for hjælp, og ikke alle mulige andre også.

Så om den fjerde uskrevne lov, der gælder alt for meget herinde, nemlig gratismanien. Jeg mener, det er en misforståelse at tro, at gratis serviceydelser er gratis. De er ufattelig dyre, og de giver anledning til nogle meget høje skatter og afgifter.

Når noget er gratis for forbrugerne eller kunstigt billigt, bliver efterspørgslen efter det naturligvis kunstigt høj. Og så sker der også det, at når der ikke er pris på en vare, sætter folk heller ikke rigtig pris på den. Så sjusker man med tingene og bruger mere end ellers. Gratisprincippet er rigtig usundt. Det fører til ventelister, ressourcespild, skrankepaver, høje skatter og utilfredse kunder, og vejen frem er selvfølgelig brugerbetaling. Her er man da kommet lidt i gang.

Og så for det femte: flottenhejmeriet. Dette med, at det er i orden at fyre offentlige penge af på en helt anden måde, end man kunne drømme om, hvis det var ens egen økonomi. Der har desværre udviklet sig en mentalitet i omgangen med de offentlige midler, som kun kan betegnes som ødsel. Der er ingen grænser for, hvad det offentlige skal bruge penge på, blot nytten er minimal, blot nytten er lille bitte. Og det kunne jo være, at den negative nytte, altså omkostningerne ved, at pengene blev tvunget fra folk i skatter, var større i negativitet end nytten ved at lade det offentlige give de penge ud. Og så er det jo en dårlig forretning.

Ansvarlig omgang med penge indebærer, at man sætter glæden og nytten af den offentlige aktivitet i forhold til omkostningerne. Tænk, hvor mange skattekrone der kunne spares, hvis man brugte pengene med samme nidkærlighed som de penge, man har til sin egen rådighed. Så jeg vil opfordre til, at vi prøver, om vi kunne finde ud af et eller andet – i hvert fald i formaliteten – med Enhedslisten, at vi fik sådan en debat, en principiel debat.

Tænker man 25-27 år tilbage, havde vi debatteret her i Folketinget på baggrund af de såkaldte

perspektivplaner, Perspektivplan 1 og 2, som så 15 år ud i fremtiden fra begyndelsen af 1970'erne og frem til midt i 1980'erne. Og konklusionerne, en af hovedkonklusionerne af disse planer var, at hvis ikke man greb afgørende ind i nogle af disse mekanismer, der så at sige får de offentlige udgifter til at stige af sig selv – og der var nogle af disse ting beskrevet, som jeg her har nævnt – ja, så ville de offentlige udgifter faktisk stige af sig selv og trække et ødelæggende skatte- og afgiftstryk med sig.

Dengang tog alle politikere og ordførere i Folketingssalen afstand fra det, og alligevel er det i hovedtræk det, der er sket. Og nu står den ene efter den anden og forsvarer det samfund, der har udviklet sig, det, som ingen pegede på som attraktivt for 25-27 år siden. Det synes jeg var værd at tænke lidt over.

Derfor er tiden ved at være moden til, at vi tager den principielle debat i stedet for at køre videre år efter år, hvor man prøver på at få det hele til at hænge sammen, hvor man skærer ned, hvor man, jeg havde nær sagt, begår lig-røveri. Man skal altså tage pensionerne hurtigere fra folk, der pludselig er blevet alene, fordi ægtefællen er faldet fra, og den slags, synes jeg, usmagelige finansieringer, som har karakter af desperation, intet mindre.

Det gælder også metoden med at få 13-måneders-indtægter ind på 12 måneder og den slags. Det går kun én gang. Vi nærmer os muren, hvor det er svært at komme videre, og hvor der må laves afgørende om på mekanismerne i den offentlige økonomi – og heldigvis for det.

Det nuværende velfærdssamfund er uholdbart, også fordi mentaliteten er blevet den, at nu vil alle have. Der er en ansvarsløshed, en hæmningsløshed i samfundet, som er fremkaldt af disse mekanismer med formynderiet og gratismanien.

Den aktuelle finanslov, som jeg ikke har andel i, kan jeg ikke stemme for. Jeg vil heller ikke stemme imod. Jeg vil – det kan måske virke slapt – men jeg vil undlade at stemme i den her situation.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil gerne sige tak for en god debat. Tak til hr. Jan Petersen for et flot, holdningspræget indlæg, som jeg selvfølgelig – det kan man nok regne ud – følte mig 100 pct. dækket ind af i hans beskrivelse af: Hvad er det for et mønster, hvad er det for en linje, hvad er det for en holdning, som bærer også denne finanslovaftale.